

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ

2024 жылғы 1-тоқсандағы Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес аудиттелмеген аралық қысқартылған қаржылық есептілік

**«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Қаржылық жағдай туралы есеп**

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Ескер.	31 наурыз 2024 жыл (аудиттелмеген)	31 желтоқсан 2023 жыл
АКТИВТЕР			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	4	213,265,730	124,974,982
Қаржы мекемелеріндегі қаражат	5	294,793,271	284,039,085
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек		683,643	136,338
Клиенттерге берілген кредиттер мен аванстар	6	934,969	1,214,754
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар	7	7,363,704	5,692,121
Негізгі құралдар		2,701,988	2,051,605
Материалдық емес активтер		241,619	264,471
Пайдаға салынатын салық бойынша ағымдағы міндеттемелерді алдын ала төлеу		2,539,318	2,075,575
Кейінге қалдырылған салық активі		582,713	582,713
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер		28,347	28,347
Өзге де активтер	8	1,252,531	1,075,511
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ		524,387,833	422,135,502
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Қарыз қаражаты	9	149,316,047	148,272,206
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар		1,005,289	1,035,039
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	10	82,623,099	2,972,435
Болашақ кезеңдердің кірістері және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервтер	11	76,522,744	68,393,748
Өзге де міндеттемелер	12	1,661,965	889,865
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		311,129,144	221,563,293
КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	13	102,920,273	102,920,273
Қосымша төленген капитал		10,735,627	10,735,627
Өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалау қоры		(335,283)	(363,647)
Өзге де резервтер		316,430	316,430
Бөлінбеген пайда		99,621,642	86,963,526
КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		213,258,689	200,572,209
МІНДЕТТЕМЕЛЕР МЕН КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		524,387,833	422,135,502
Бір жай акцияның баланстық құны (теңге)	14	7 672,91	7 215,11

Басқарма Төрайымының Орынбасары: Макажанов Б.Н.

(тегі, аты, әкесінің аты)

Бас есепші: Бекмуратова А.Т.

(тегі, аты, әкесінің аты)

(қолы)

(қолы)

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Пайда немесе Залал және Өзге де Жиынтық Кіріс туралы есеп

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Аяқталған үш ай		
	Ескер.	31 наурыз 2024 жыл (аудиттелмеген)	31 наурыз 2023 жыл (аудиттелмеген)
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген пайыздық кірістер	16	9,017,945	9,414,610
Өзге де ұқсас кірістер	16	1,673	1,720
Пайыздық шығыстар	16	(1,857,199)	(1,983,869)
Таза пайыздық кірістер		7,162,419	7,432,461
Клиенттердің кредиттері мен аванстары және қаржы мекемелеріндегі қаражат бойынша кредиттік шығындарға бағалау резервін қалпына келтіру/(құру)		(69,434)	(628,352)
Кредиттік портфельдің құнсыздануына резерв құрылғаннан кейінгі таза пайыздық кірістер		7,092,985	6,804,109
Таза комиссиялық кірістер	17	6,878,538	7,155,605
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін тануды тоқтатудан болған шығыстарды шегергендегі кірістер	18	125,813	1,015,126
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардан шығыстарды шегергендегі кірістер		3,091	1,460
Шетел валютасымен операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер		-	(11,679)
Шетел валютасын қайта бағалаудан болған шығыстарды шегергендегі кірістер		(50,917)	(57,771)
Борыштық бағалы қағаздардың құнсыздануы		200	(41,671)
Басқа активтердің құнсыздануына резервті/резервке аударымдарды қалпына келтіру		(58,080)	(36,762)
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервті/ (резервке аударымдар) қалпына келтіру	19	936,130	3,017,637
Таза өзге операциялық кірістер/(шығыстар)		41,444	73,270
Қордың бағдарламаларын іске асыру бойынша шығыстар		(514,668)	(305,560)
Жалпы және өкімшілік шығыстар		(1,796,420)	(1,550,097)
Салық салуға дейінгі пайда		12,658,116	16,063,667
Пайдаға салынатын салық бойынша шығыстар		-	-
ЖЫЛ ІШІНДЕГІ ПАЙДА		12,658,116	16,063,667
Өзге де жиынтық кіріс:			
<i>Кейіннен пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>			
Өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар:		28,364	175,805
Жыл ішіндегі өзге де жиынтық шығын		28,364	175,805
ЖЫЛ ІШІНДЕГІ ЖИЫНТЫҚ КІРІС ЖИЫНЫ		12,686,480	16,239,472

Екі кезеңдегі пайда мен жиынтық табыстың жалпы сомасы толық көлемде Қордың акционеріне тиесілі.

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Капиталдағы Өзгерістер туралы есеп

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Акционерлік капитал	Қосымша төленген капитал	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды қайта бағалау қоры	Өзге де резервте р	Бөлінбеген (шығын)/пайда	Жиыны
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	102,920,273	10,735,627	(771,353)	316,430	61,787,891	174,988,868
Жыл ішіндегі пайда	-	-	-	-	16,063,667	16,063,667
Өзге де жиынтық шығын	-	-	175,805	-	-	175,805
2023 жылғы 31 наурызда аяқталған үш айдағы жиынтық кіріс (аудиттелмеген)			175,805		16,063,667	16,239,472
Капиталға жарналар	-	-	-	-	-	-
Жарияланған дивидендтер	-	-	-	-	-	-
2023 жылғы 31 наурыздағы қалдық (аудиттелмеген)	102,920,273	10,735,627	(595,548)	316,430	77,851,558	191,228,340
2024 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	102,920,273	10,735,627	(363,647)	316,430	86,963,526	200,572,209
Жыл ішіндегі пайда	-	-	-	-	12,658,116	12,658,116
Өзге де жиынтық шығын	-	-	28,364	-	-	28,364
2024 жылғы 31 наурызда аяқталған үш айдағы жиынтық кіріс (аудиттелмеген)			28,364		12,658,116	12,686,480
Жарияланған дивидендтер	-	-	-	-	-	-
2024 жылғы 31 наурыздағы қалдық (аудиттелмеген)	102,920,273	10,735,627	(335,283)	316,430	99,621,642	213,258,689

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп

	Аяқталған үш ай	
	2024 ж. 31 наурыз (аудиттелмеген)	2023 ж. 31 наурыз (аудиттелмеген)
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>		
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаты:		
Алынған пайыздар	5,080,950	6,677,638
Төленген пайыздар	(110,809)	(377,774)
Алынған комиссиялар	15,651,996	12,819,177
Төленген комиссиялар	(18,670)	(18,050)
Басқа операциялық қызметтен түсетін түсімдер	88,703	51,876
Еңбекақы төлеу бойынша төленген шығындар	(1,298,955)	(1,093,878)
Төленген жалпы және өкімшілік шығыстар	(927,400)	(714,777)
Пайдаға төленген салық	-	(782,000)
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерге дейін операциялық қызметтен алынған ақша қаражаты	18,465,815	16,562,212
<i>Таза (өсім)/төмендеу:</i>		
- қаржы мекемелеріндегі қаражат бойынша	(6,593,866)	2,643,173
- клиенттерге берілетін кредиттер мен аванстар бойынша	(114,678)	153,807
- Өзге де қаржы активтері бойынша	(3,786,832)	(2,004,597)
- басқа активтер бойынша	-	21,535
<i>Таза өсім/(төмендеу):</i>		
- Өзге де қаржылық міндеттемелер (субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер) бойынша	82,627,572	44,546,921
- Өзге де міндеттемелер бойынша	166,604	42,720
Операциялық қызметтен алынған таза ақша қаражаты	90,764,615	61,965,771
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражаты		
Инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	(3,075,000)	(372,800)
Инвестициялық бағалы қағаздарды сатудан және өтеуден түсетін түсімдер	1,363,816	5,590,389
Негізгі құралдарды сатып алу	(6,668)	(7,826)
Материалдық емес активтерді сатып алу	-	(4,704)
Сату үшін активтерді сатудан түсетін түсімдер	200	1,800
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша қаражаты	(1,717,652)	5,206,859
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражаты		
Қарыз қаражатын алу	325,000	500,000
Қарыз қаражатын өтеу	(1,043,001)	(1,000,079)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздардан түсетін түсімдер		
Ұзақ мерзімді жалдауды өтеу	(49,105)	(42,442)
Акционерлерден капиталға жарналар	-	-
Төленген дивидендтер	-	-
Қаржылық қызметте пайдаланылған таза ақша қаражаты	(767,106)	(542,521)
Айырбас бағамы өзгерістерінің ақша қаражатына және олардың баламаларына әсері	(120)	85
Құнсыздануға резервтің өзгеруінің ақша қаражатына және олардың баламаларына әсері	11,011	(35,724)
Ақша қаражатының және олардың баламаларының таза өсімі / (таза төмендеуі)	88,290,748	66,594,470
Кезең басындағы ақша қаражаты және олардың баламалары	124,974,982	182,037,345
Кезең соңындағы ақша қаражаты және олардың баламалары	213,265,730	248,631,815

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ Қаржылық есептілікке ескертпелер

1 Кіріспе

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ (бұдан әрі «Қор») Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1997 жылғы 26 сәуірдегі № 665 қаулысына сәйкес құрылды. Қор Қазақстан Республикасының аумағында шағын және орта кәсіпкерлікті дамытуды қолдау жөніндегі даму институты ретінде қаржылық қызмет көрсететін акционерлік қоғам ретінде тіркелген және өз қызметін жүзеге асырады.

2024 және 2023 жылғы 31 наурыздағы жағдай бойынша Қордың 100% акционері «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ (бұдан әрі – «Бас компания» немесе «Жалғыз акционер»). Қордың түпкілікті акционері Қазақстан Республикасының Үкіметі. Байланысты тараптармен жасалатын операциялар бойынша ақпарат 22-ші ескертпеде ашылған.

Негізгі қызметі. Қордың негізгі қызметі - екінші деңгейдегі банктер, микроқаржы ұйымдары және лизингтік компаниялар арқылы кредиттеу бағдарламалары шеңберінде қаржыландыру, пайыздық мөлшерлемелерді субсидиялау, кепілдік беру, консультациялық қолдау, ақпараттық-талдау материалдарын тарату. Қор Қазақстандағы шағын және орта бизнесті қаржыландыру үшін жеке және қарыз қаражатын пайдаланады.

Қордың 20 аймақтық филиалы бар. Бас кеңсесі Қазақстанның Алматы қаласында орналасқан. 2024 жылғы 31 наурыздағы жағдай бойынша Қорда 429 қызметкер (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 418 қызметкер) жұмыспен қамтылды.

Тіркелген мекенжайы және қызмет жүргізу орны. Қор Қазақстан Республикасы, Алматы, Гоголь көшесі, 111 мекенжайы бойынша тіркелген.

2 Қор өз қызметін жүзеге асыратын экономикалық орта

Қазақстан Республикасы. Тұтастай алғанда, Қазақстан Республикасының экономикасы дамушы нарықтарға тән кейбір тән ерекшеліктерді көрсетуді жалғастыруда. Бұдан басқа, Қазақстан Республикасындағы қаржы секторы елдегі саяси, заңнамалық, қаржылық және реттеушілік өзгерістердің ықпалына ұшыраған күйінде қалып отыр. Теңгенің айырбас бағамы мен шикізат тауарларының бағасына қатысты белгісіздік сақталуда.

Экономикалық орта Қордың қызметі мен қаржылық жағдайына едәуір әсер етеді. Басшылық Қордың тұрақты қызметін қамтамасыз ету үшін қажетті шараларды қабылдайды. Алайда, қалыптасқан экономикалық жағдайдың болашақтағы салдарын болжау қиын және басшылықтың ағымдағы болжамдары мен бағалаулары нақты нәтижелерден ерекшеленуі мүмкін. Қазақстан Республикасындағы болашақ экономикалық тұрақтылықтың перспективалары көбінесе үкімет қабылдайтын экономикалық шаралардың тиімділігіне, сондай-ақ Қордың бақылауынан тыс құқықтық және саяси өзгерістерге байланысты.

3 Есеп саясатының қағидаттарын қысқаша баяндау

Есептілікті ұсыну негіздері. Осы қысқартылған аралық қаржылық есептілік ХҚЕС (IAS) 34 «Аралық қаржылық есептілік» сәйкес дайындалды және Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес дайындалған 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Қордың жылдық қаржылық есептілігімен бірлесіп қаралуға тиіс.

Құнды анықтауға арналған база. Осы қаржылық есептілік әділ құны бойынша қаржы құралдарын бастапқы тануға және пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша және өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарын қайта бағалауға түзетумен тарихи құны бойынша есепке алу қағидаларының негізінде дайындалды.

Қызметтің үздіксіздігі туралы жол беру. Қордың басшылығы қызметтің үздіксіздігі туралы жол беру негізінде осы аралық қаржылық есептілікті дайындады.

Функционалдық валюта және аралық қаржылық есептілік деректерін ұсыну валютасы. Қордың функционалдық валютасы қазақстандық теңге («теңге») болып табылады, ол Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола отырып, Қор жүргізетін операциялардың көпшілігі мен олармен байланысты, оның қызметіне әсер ететін мән-жайлардың экономикалық мәнін ең жақсы түрде көрсетеді.

Теңге аралық қаржылық есептілікке осы деректерді ұсыну валютасы да болып табылады.

Теңгемен ұсынылған барлық сандық көрсеткіштер, егер өзгеше көрсетілмесе, ең жақын мыңға дейін дөңгелектелген.

Осы қаржылық есептілікті дайындау кезінде пайдаланылған **есеп саясатының қағидаттары** төменде берілген.

Қаржы құралдары - бағалаудың негізгі тәсілдері. Әділ құн - бұл активті сату кезінде алынуы немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында ерікті негізде операция жүргізу кезінде міндеттемені беру кезінде төленуі мүмкін баға. Әділ құнды ең жақсы растау белсенді нарықтағы баға болып табылады. Белсенді нарық - бұл активпен немесе міндеттемемен операциялар тұрақты негізде бағалау туралы ақпарат алуға мүмкіндік беретін жеткілікті жиілікпен және жеткілікті көлемде жүргізілетін нарық. Белсенді нарықта айналыстағы қаржы құралдарының әділ құны баға белгіленетін бағаны жеке активке немесе кәсіпорын ұстайтын олардың санына міндеттемеге көбейту кезінде алынған сома ретінде бағаланады. Егер нарықтың әдеттегі тәуелділік сауда айналымы кәсіпорындағы активтер мен міндеттемелердің санын сіңіру үшін жеткіліксіз болса да, ал жекелеген операцияда позицияларды сатуға тапсырыстарды орналастыру баға белгіленетін бағаға әсер етуі мүмкін. Әділ құнды бағалау үшін қалыптасқан жағдайларда әділ құн үшін неғұрлым өкілетті болып табылатын сұраныс пен ұсыныс бойынша спрэд шегіндегі баға пайдаланылды және басшылық оны есепті күнгі операцияның соңғы бағасына тең деп есептейді. Қаржы активтерін бағалау үшін пайдаланылған бағаланатын нарықтық баға сұраныстың ағымдағы бағасы; ал қаржылық міндеттемелер үшін пайдаланылған баға белгіленетін нарықтық баға - ұсыныстың ағымдағы бағасы болады.

Мәміле бойынша шығындар қосымша шығындар болады және қаржы құралын сатып алумен немесе шығарумен тікелей байланысты. Қосымша шығындар - егер мәміле жасалмаса, жұмсалмайтын шығындар. Мәміле бойынша шығындар агенттерге (сауда агенттері ретінде әрекет ететін қызметкерлерді қоса алғанда), консультанттарға, брокерлер мен дилерлерге төленген сыйақылар мен комиссиялық алымдарды, реттеуші органдар мен қор биржаларына төленетін алымдарды, сондай-ақ меншікті беру кезінде алынатын салықтар мен алымдарды қамтиды. Мәміле бойынша шығындар борыштық міндеттемелер бойынша сыйлықақыларды немесе дисконттарды, қаржыландыруға арналған шығындарды, ішкі әкімшілік шығыстарды немесе сақтауға арналған шығындарды қамтымайды.

Амортизацияланған құн негізгі борыш төлемдерін шегергендегі, бірақ өсірілген пайыздарды қоса алғанда, ал қаржы активтері үшін - құнсызданудан келтірілген шығындарды кез келген есептен шығаруды шегергендегі активтің бастапқы құнын білдіреді. Өсірілген пайыздар мәміле бойынша шығындарды бастапқы тану кезінде кейінге қалдырылған амортизацияны, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, өтеу сомасынан кез келген сыйлықақыны немесе дисконтты қамтиды. Ұлғайған купондық кірісті және амортизацияланған дисконтты немесе сыйлықақыны қоса алғанда, ұлғайған пайыздық кірістер мен ұлғайған пайыздық шығыстар (бар болса, ұсыну кезінде кейінге қалдырылған комиссияны қоса алғанда) жеке көрсетілмейді, қаржылық жағдай туралы есептің тиісті баптарының баланстық құнына енгізіледі.

3 Есеп саясатының қағидаттарын қысқаша баяндау (жалғасы)

Пайыздың тиімді мөлшерлеме әдісі - бұл құралдың баланстық құнына әрбір кезеңде тұрақты пайыздық мөлшерлемені (пайыздың тиімді мөлшерлемесін) қамтамасыз ету мақсатында тиісті кезең ішінде пайыздық кірістерді немесе пайыздық шығыстарды тану әдісі.

Қаржы құралдарын бастапқы тану. Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдары бастапқыда әділ құн бойынша танылады. Барлық басқа қаржы құралдары бастапқыда мәміле бойынша шығындарды қоса алғанда, әділ құн бойынша көрсетіледі. Бастапқы тану кезінде әділ құнды ең жақсы растау мәміле бағасы болып табылады. Бастапқы тану кезіндегі пайда немесе залал, егер әділ құн мен нарықта бақыланатын сол құралмен өзге де ағымдағы мәмілелер немесе базалық деректер ретінде бақыланатын нарықтардың деректерін ғана пайдаланатын бағалау әдісі расталуы мүмкін мәміле бағасы арасында айырмашылық болған жағдайда ғана ескеріледі. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтеріне және өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдарға инвестицияларға қатысты бастапқы танудан кейін күтілетін кредиттік шығындарға арналған бағалау резерві танылады, бұл активті бастапқы танығаннан кейін бірден бухгалтерлік шығынды тануға әкеп соғады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы: күтілетін кредиттік шығындарға арналған бағалау резерві. Болжамдар негізінде Қор амортизацияланған құны бойынша және өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдармен және кредиттер беру жөніндегі міндеттемелерге және қаржылық кепілдік шарттарына байланысты туындайтын тәуекелдермен байланысты күтілетін кредиттік шығындарды бағалайды. Қор күтілетін кредиттік шығындарды бағалайды және әрбір есепті күнге кредиттік шығындарға бағалау резервін таниды. Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау мыналарды көрсетеді: (i) ықтимал нәтижелер диапазонын бағалау жолымен айқындалған объективті емес және ықтималдықты ескере отырып сараланған сома; (ii) ақшаның уақытша құны және (iii) шектен тыс шығындар мен күш-жігерсіз есепті күнге қолжетімді өткен оқиғалар, ағымдағы жағдайлар мен болжанатын болашақ экономикалық жағдайлар туралы барлық негізделген және расталатын ақпарат.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық құралдар күтілетін кредиттік шығындарға бағалау резервін шегере отырып, қаржылық жағдай туралы есепте ұсынылады. Кредиттік міндеттемелерге және қаржылық кепілдіктерге қатысты қаржылық жағдай туралы есептегі міндеттемелер құрамында күтілетін кредиттік шығындарға арналған жеке резерв танылады. Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдардың амортизацияланған құнындағы өзгерістер күтілетін кредиттік шығындарға бағалау резервін ескермегенде пайда немесе залалдың құрамында көрсетіледі. Баланстық құндағы өзге де өзгерістер өзге де жиынтық кіріс құрамында «өзге де жиынтық кіріс арқылы бағаланатын борыштық құралдардан шығыстарды шегергендегі кірістер» бабында көрсетіледі.

Қаржы активтерін тануды тоқтату. Қор қаржылық активтерді тануды тоқтатады, (а) бұл активтер өтелгенде немесе осы активтерге байланысты ақша ағындарына құқықтар өзгеше түрде аяқталғанда, немесе (б) Қор қаржы активтерінен ақша ағындарына құқықтарды берді немесе беру туралы келісім жасасты, және бұл ретте (i) сондай-ақ мәні бойынша осы активтерді иеленуге байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды, берді немесе (ii) мәні бойынша осы активтерді иеленуге байланысты барлық тәуекелдер мен пайдаларды бермеді және сақтамады, бірақ осы активтерге қатысты бақылау құқығын жоғалтса. Егер контрагенттің сатуға шектеулер енгізбестен активті байланысы жоқ үшінші тарапқа толығымен сатуға практикалық мүмкіндігі болмаса, бақылау сақталады.

Қаржы активтерін түрлендіру. Кейде Қор қаржы активтері бойынша шарттық талаптарды қайта қарайды немесе өзгеше түрде түрлендіреді. Қор шартта көзделген ақша ағындарын түрлендірудің, өзгелермен қатар, мынадай факторларды ескере отырып, елеулі болып табылатынын бағалайды: актив бойынша тәуекелдер бейініне едәуір әсер ететін (мысалы, пайдаға қатысу немесе капиталға кіріс) жаңа шарттық талаптардың болуы, пайыздық мөлшерлеменің едәуір өзгеруі, валюталық деноминацияның өзгеруі, активпен байланысты кредиттік тәуекелге едәуір әсер ететін жаңа немесе қосымша кредиттік қамтамасыз етудің пайда болуы немесе қарыз алушы қаржылық қиындықтар көрмеген жағдайларда кредит мерзімінің едәуір ұзартылуы.

Ақша қаражаты және олардың баламалары. Ақша қаражаты және оның баламалары ақша қаражатының белгілі бір сомасына оңай айырбасталатын және құнның елеусіз өзгеру тәуекеліне ұшырайтын баптар болып табылады. Ақша қаражаты және олардың баламалары барлық банкаралық депозиттерді және бастапқы өтеу мерзімі 3 айдан кем басқа банктермен кері РЕПО шарттарын қамтиды. Үш айдан астам мерзімге пайдалануға шектелген қаражат алып тасталады. Ақша қаражаты және олардың баламалары амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

3 Есеп саясатының қағидаттарын қысқаша баяндау (жалғасы)

Басқа банктердегі қаражат. Басқа банктердегі қаражат Қор контрагент банктерге аванстық төлемдер түрінде ақша қаражатын бергенде ескеріледі. Басқа банктердегі қаражат, егер (i) олар шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұсталса және бұл ақша ағындары борыш пен пайыздардың негізгі сомасы есебіне төленетін төлемдерді ғана білдірсе және (ii) олар пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатындар санатына жатқызылмаса, амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі.

Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар. Бизнес-модель және ақша ағындарының сипаттамалары негізінде Қор борыштық бағалы қағаздарға инвестицияларды амортизацияланған құны бойынша, әділ құны бойынша өзге де жиынтық кіріс арқылы немесе әділ құны бойынша пайда немесе шығын арқылы бағалау санатына жатқызады. Борыштық бағалы қағаздар, егер олар шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұсталса, амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі, бұл ақша ағындары борыш пен пайыздардың негізгі сомасы есебіне төленетін төлемдерді ғана білдіреді және есепке алу сәйкессіздігін едәуір азайту үшін ерікті негізде пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатындар ретінде айқындалмайды.

Клиенттерге кредиттер мен аванстар. Клиенттерге кредиттер мен аванстар Қор клиенттің кредитін сатып алу немесе клиентке кредит беру мақсатында клиенттерге аванстық төлемдер түрінде ақша қаражатын бергенде ескеріледі. Бизнес-модель және ақша ағындарының сипаттамалары негізінде Қор клиенттерге кредиттер мен аванстарды бағалаудың мынадай санаттарының біріне жатқызады: (i) амортизацияланған құн бойынша: шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұсталатын, борыш пен пайыздардың негізгі сомасының есебіне төленетін төлемдерді ғана білдіретін кредиттер және ерікті негізде пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатындар санатына жатқызылмаған кредиттер және (ii) пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша: өзге де жиынтық кіріс арқылы амортизацияланған құн бойынша немесе әділ құн бойынша бағалауға арналған SPPI-тест критерийлеріне немесе өзге де критерийлерге сәйкес келмейтін кредиттер пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланады.

Қаржылық кепілдіктер. Қаржылық кепілдіктер Қордан, егер көрсетілген дебитор борыштық құралдың бастапқы немесе түрлендірілген шарттары бойынша уақтылы төлем жасамаған жағдайда, кепілдік ұстаушыға келтірілген шығындарды өтеу бойынша белгілі бір төлемдерді жүзеге асыруды талап етеді. Қаржылық кепілдіктер бастапқыда әдетте алынған сыйақы сомасымен расталған әділ құн бойынша көрсетіледі. Бұл сома кепілдіктің қолданылу мерзімі ішінде желілік әдіспен амортизацияланады. Әрбір есепті кезеңнің соңында міндеттемелер (i) күтілетін кредиттік шығындар моделін пайдалана отырып айқындалған кепілдік бойынша шығындарға бағалау резерві сомасының және (ii) бастапқы тану кезінде көрсетілген соманың амортизацияланбаған қалған қалдығының неғұрлым көбі бойынша бағаланады. Бұдан басқа, қаржылық жағдай туралы есепте актив ретінде көрсетілетін сыйақы бойынша дебиторлық берешекке қатысты күтілетін кредиттік шығындарға арналған бағалау резерві танылады.

Міндеттемелерді орындау кепілдіктері. Міндеттемелерді орындау кепілдіктері - егер шарт бойынша екінші тарап шартта көзделген міндетті орындамаса, өтемақы алуды көздейтін шарттар. Мұндай шарттар кредиттік тәуекелге қосымша шартта көзделген міндеттемені орындамау тәуекелін береді. Міндеттемелерді орындау кепілдіктері бастапқыда әдетте алынған сыйақы сомасымен расталған әділ құн бойынша көрсетіледі. Бұл сома шарттың қолданылу мерзімі ішінде сызықтық әдіспен амортизацияланады. Әрбір есепті кезеңнің соңында міндеттемелерді орындау кепілдігі шарттары бастапқы тану сомасының амортизацияланбаған қалдығының (i) ең көп сомасы бойынша бағаланады; және (ii) келтірілген құнға дейін дисконтталған есепті кезеңнің соңындағы жағдай бойынша шартты реттеу үшін қажетті шығындарды ең жақсы бағалау. Егер Қордың міндеттемелерді орындау кепілдіктері шарттарын реттеу үшін төленген сомаларды өтеу үшін клиентке шартта көзделген құқығы болса, бұл сомалар кепілдік бойынша залал өтемақысын бенефициарға бергеннен кейін актив ретінде танылуға тиіс. Бұл төлемдер пайдадағы немесе залалдағы комиссиялық кірістердің құрамында танылады.

Қарыз қаражаты. Қарыз қаражаты қарсы агенттер Қорға ақша қаражатын немесе өзге активтерді берген сәттен бастап көрсетіледі. Туынды емес қаржылық міндеттемелер амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі. Егер Қор өз берешегін сатып алса, бұл міндеттеме қаржылық жағдай туралы есептен алып тасталады, ал міндеттеменің баланстық құны мен төленген сома арасындағы айырма берешекті реттеуден түскен кірістердің немесе шығыстардың құрамына енгізіледі.

Акционерден қарыз қаражатын алған кезде Қор қарыз қаражатының әділ құнын айқындайды және әділ құн мен алынған ақша қаражаты арасындағы айырманы таниды. Бұл айырма пайдалар немесе шығындар туралы есептің құрамында немесе алынған қаражаттың мақсатына байланысты Қордың меншікті капиталының құрамында көрсетіледі. 4-ескертпеде осы жіктемені айқындау кезіндегі бағалау мен кәсіби пікірлер келтірілген.

3 Есеп саясатының қағидаттарын қысқаша баяндау (жалғасы)

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар Қор шығарған облигацияларды қамтиды. Борыштық бағалы қағаздар амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі. Егер Қор меншікті шығарылған борыштық бағалы қағаздарды сатып алса, олар қаржылық жағдай туралы есептен алып тасталады, ал міндеттеменің баланстық құны мен төленген өтеу арасындағы айырма берешекті мерзімінен бұрын реттеуден түскен кірістердің құрамына енгізіледі.

Субсидиялау бағдарламалары. Субсидиялар әртүрлі мемлекеттік бағдарламалардың мақсаттары үшін Қазақстан Республикасының Үкіметі немесе жауапты орган берген қаржыландыруды білдіреді. Қор субсидиялау бағдарламалары бойынша агент ретінде әрекет етеді. Үкіметтен алынған қаржыландыру қаражатты өтеу сәтіне дейін субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттеме ретінде танылады. Қаржыландыру жергілікті банктерде Үкімет субсидиялаған жобалар үшін төлем ретінде орналастырылады. Қор өз қаржыландыруын жергілікті банктерге берген кезде, төлем мемлекеттік қаржыландыруды алғанға дейін субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек ретінде ескеріледі.

Пайыздық кірістер мен шығыстарды тану. Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатындардан басқа, барлық борыштық құралдар бойынша пайыздық кірістер мен шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып есептеу әдісі бойынша көрсетіледі. Мұндай есеп айырысу шарттың тараптары төлеген және алған және тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігін құрайтын барлық комиссиялар мен төлемдерді, мәміле бойынша шығындарды, сондай-ақ барлық өзге де сыйлықақылар мен жеңілдіктерді қамтиды. Номиналды пайыздық мөлшерлеме бойынша есептелген пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық құралдар бойынша пайыздық кіріс пайданың немесе залалдың құрамында «Өзге де ұқсас кірістер» бабында көрсетіледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлемеге жататын комиссиялар қаржылық активті қалыптастыруға немесе сатып алуға немесе қаржылық міндеттемені шығаруға байланысты ұйым алған немесе төлеген комиссияларды (мысалы, кредиттік қабілеттілікті бағалауға, кепілдіктерді немесе қамтамасыз етуді бағалауға немесе есепке алуға, құралды ұсыну шарттарын реттеуге және мәміле бойынша құжаттарды өңдеуге арналған комиссиялар) қамтиды. Егер Қордың нақты кредиттік келісім жасасу ықтималдығы болса және ол берілгеннен кейін қысқа кезең ішінде қарызды сатуды жоспарламаса, Қор нарықтық мөлшерлемелер бойынша қарыз бергені үшін алған міндеттемелер үшін комиссиялық алымдар тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылады. Қор кредиттер беру жөніндегі міндеттемені пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттеме ретінде жіктемейді.

Құрылған немесе сатып алынған кредиттік-құнсызданған қаржы активтеріне қатысты тиімді пайыздық мөлшерлеме бастапқы тану кезінде әділ құнға дейін күтілетін ақша ағындарын (бастапқы күтілетін кредиттік шығындарды қоса алғанда) дисконттайтын мөлшерлемені білдіреді (өдетте сатып алу бағасына сәйкес келеді). Нәтижесінде тиімді пайыз кредиттік төуекелді ескере отырып түзетілген болып табылады.

Пайыздық кіріс мыналардан басқа қаржы активтерінің жалпы баланстық құнына тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып есептеледі: (i) құнсызданған (3-кезең) және олар үшін пайыздық кіріс олардың амортизацияланған құнына тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып есептеледі (күтілетін кредиттік шығындарға резервті шегергенде); және (ii) олар үшін кредиттік төуекел ескеріле отырып түзетілген бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизацияланған құнға қолданылатын құрылған немесе сатып алынған кредиттік-құнсызданған қаржы активтерінен тұрады.

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ

2024 жылғы 1-тоқсандағы қысқартылған аралық қаржылық есептілікке ескертпелер

4 Ақша қаражаты және олардың баламалары

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2024 жылғы 31 наурыз (аудиттелмеген)	2023 жылғы 31 желтоқсан
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігіндегі (ҚР ҚМ) талап етілгенге дейінгі шоттағы қалдықтар	143,025,373	55,586,431
Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан кем сатып алу және кері сату (Кері РЕПО) шарттары	38,224,763	42,417,787
Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Ұлттық Банкіндегі (ҚР ҰБ) шоттағы қалдықтар	9,522,900	3,038,790
Коммерциялық банктердегі талап етілгенге дейінгі шоттағы қалдықтар	22,493,116	23,907,543
Өтеу мерзімі үш айдан аз ҚР ҰБ ноттары	-	35,865
Кредит залалдарға бағалау резервін шегергенде	(422)	(11,434)
Ақша қаражатының және олардың баламаларының жиыны	213,265,730	124,974,982

Талап еткенге дейінгі банк шоттарындағы қалдықтар шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін субсидиялау үшін алынған қаражатты қамтиды (10-ескертпе).

5 Қаржы мекемелеріндегі қаражат

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2024 жылғы 31 наурыз (аудиттелмеген)	2023 жылғы 31 желтоқсан
Қаржы мекемелеріне берілген кредиттер	189,024,375	184,486,192
Исламдық қаржыландыру бағдарламалары шеңберінде берілген кредиттер	16,494,456	15,952,054
Банктердегі бастапқы өтеу мерзімі үш айдан астам депозиттер	65,068,304	60,081,304
Қаржы мекемелерінің борыштық бағалы қағаздары	30,070,055	29,793,560
Кредиттердің құнсыздануына арналған резервті шегергенде	(5,863,919)	(6,274,025)
Қаржы мекемелеріндегі қаражат жиыны	294,793,271	284,039,085

2024 жылғы 31 наурыздағы жағдай бойынша қаржы мекемелеріне берілген кредиттер балансының шамалы өзгеруі кредиттерді жоспарлы және мерзімінен бұрын өтеуден туындады.

Берілген қаражат бойынша өділ құн туралы ақпарат 21-ескертпеде келтірілген.

6 Клиенттерге кредиттер мен аванстар

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2024 жылғы 31 наурыз (аудиттелмеген)	2023 жылғы 31 желтоқсан
Шағын және орта кәсіпорындарға кредиттер	1,238,016	1,619,047
Төленген кепілдіктер бойынша дебиторлық берешек	6,490,248	5,903,027
Кредиттік залалға резервті шегергенде	(6,793,295)	(6,307,320)
Клиенттерге кредиттер мен аванстар жиыны	934,969	1,214,754

Қазақстан аумағындағы ресейлік банктердің еншілес банктеріне қатысты санкциялар енгізудің жоғары тәуекеліне байланысты Қор осы банктерде орналастырылған қаражатты азайту жөнінде шаралар қабылдады. 2022 жылы Қор цессия шартын жасасты және банктердің Қор алдындағы берешегін өтеу есебінен осы банктердің кредиттер портфелін қабылдады. 2024 жылғы 31 наурыздағы жағдай бойынша кредиттерді жоспарлы және мерзімінен бұрын өтеуге байланысты кредиттер балансының төмендеуі байқалады.

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ

2024 жылғы 1-тоқсандағы қысқартылған аралық қаржылық есептілікке ескертпелер

Төленген кепілдіктер бойынша дебиторлық берешек Қор қаржылық кепілдіктер берген және Қор екінші деңгейдегі банктердегі кредиттері бойынша осы компаниялардың дефолтының басталуына байланысты төлемдер жасаған шағын және орта бизнес субъектілеріне қатысты Қордың талаптарын білдіреді. Тарихи тұрғыдан алғанда Қор осы дебиторлық берешек бойынша болмашы төлемдер алды, осыған байланысты осы берешектің барлық сомасына күтілетін кредиттік шығындар үшін резерв танылды.

7 Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2024 жылғы 31 наурыз (аудиттелмеген)	2023 жылғы 31 желтоқсан
Өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	6,486,339	4,795,765
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	805,618	822,838
Бастапқы тану кезінде пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде айқындалған борыштық бағалы қағаздар	71,747	73,518
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар жиынтығы	7,363,704	5,692,121

Төмендегі кестеде 2024 жылғы 31 наурызға бағалау санаттары мен сыныптары бойынша борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар ашылған.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Бастапқы тану кезінде пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	Жиыны
ҚР ҰБ ноталары	-	-	-	-
Қазақстан мемлекеттік облигациялары	71,747	3,184,456	-	3,256,203
Корпоративтік облигациялар	-	3,301,883	-	3,301,883
Өзге де корпоративтік эмитенттердің облигациялары	-	-	814,957	814,957
2024 жылғы 31 наурыздағы борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар жиынтығы	71,747	6,486,339	814,957	7,373,043
Кредиттік шығындарға бағалау резерві	-	-	(9,339)	(9,339)
2024 жылғы 31 наурызға борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар жиынтығы (баланстық құны)	71,747	6,486,339	805,618	7,363,704

Төмендегі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсанға бағалау санаттары мен сыныптары бойынша борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар ашылған.

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Бастапқы тану кезінде пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	Жиыны
Қазақстан мемлекеттік облигациялары	73,518	1,433,741	-	1,507,259
Корпоративтік облигациялар	-	3,362,024	-	3,362,024
Өзге де корпоративтік эмитенттердің облигациялары	-	-	832,377	832,377
2023 жылғы 31 желтоқсанға борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар жиынтығы	73,518	4,795,765	832,377	5,701,660
Кредиттік шығындарға бағалау резерві	-	-	(9,539)	(9,539)

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ

2024 жылғы 1-тоқсандағы қысқартылған аралық қаржылық есептілікке ескертпелер

2023 жылғы 31 желтоқсанға борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар жиынтығы (баланстық құны)	73,518	4,795,765	822,838	5,692,121
--	--------	-----------	---------	-----------

8 Өзге де активтер

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2024 жылғы 31 наурыз (аудиттелмеген)	2023 жылғы 31 желтоқсан
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын дебиторлық берешек	546,597	182,596
Құнсыздануға арналған резервті шегергенде	(181,043)	(112,585)
Өзге активтер құрамындағы қаржы активтерінің жиыны	365,554	70,011
Төлемегені үшін алынған қамтамасыз ету	382,128	382,128
Табыс салығынан басқа салықтар	166,254	171,516
Қызметтер үшін алдын ала төлем	261,222	368,705
Шикізат және материалдар	66,947	71,679
Аяқталмаған құрылыс	270	5,795
Өзгелер	57,880	52,776
Құнсыздануға арналған резервті шегергенде	(47,724)	(47,099)
Өзге активтер жиыны	1,252,531	1,075,511

Төлемегені үшін меншікке алынған қамтамасыз ету мерзімі өткен кредиттерді реттеу кезінде Қор алған жылжымайтын мүлік объектілерін білдіреді. Қор бұл активтерді таяу болашақта сатуды көздеп отыр. Бұл активтер сатуға арналған ұзақ мерзімді активтерді айқындауға жауап бермейді және «Қорлар» ХҚЕС (IAS 2) сәйкес тауарлық-материалдық қорлар ретінде жіктелген. Бұл активтер бастапқыда сатып алу құны бойынша танылды және сатуға арналған ұзақ мерзімді активтерге жіктеу өзгерген кезде әділ құны бойынша қайта бағалауға жатады.

9 Қарыз қаражаты

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2024 жылғы 31 наурыз (аудиттелмеген)	2023 жылғы 31 желтоқсан
«Бәйтерек» ҰБХ» АҚ	110,865,554	109,095,786
Муниципалды органдар	37,577,026	38,296,326
«Қазхром» Трансұлттық компаниясы» (0.1%)	500,042	500,167
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі	373,425	379,927
Жалпы қарыз қаражаты	149,316,047	148,272,206

Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінен, муниципалдық органдардан және өзге де ұйымдардан қарыз қаражаты бойынша Қор шарттық проценттік мөлшерлемелерді нарықтық мөлшерлемелер ретінде қабылдайды, өйткені осы ұйымдар басқа ұйымдарға коммерциялық негізде қаржыландыруды ұсынбайды. Демек, нарықта мұндай кредиттер жоқ.

Қарыз қаражатының әділ құны туралы ақпарат 21-ескертпеде келтірілген. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 22-ескертпеде берілген.

10 Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2024 жылғы 31 наурыз (аудиттелмеген)	2023 жылғы 31 желтоқсан
Банктер	9,770,629	2,762,063
Муниципалды органдар	72,852,470	210,372
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелердің жиыны	82,623,099	2,972,435

Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер жергілікті атқарушы органдардан, республикалық бюджеттен Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінен және «Қазақстан Республикасындағы Біріккен Ұлттар Ұйымының Даму Бағдарламасынан» алынған жергілікті бюджет қаражатын білдіреді. Бұдан әрі

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ**2024 жылғы 1-тоқсандағы қысқартылған аралық қаржылық есептілікке ескертпелер**

қаражат екінші деңгейдегі банктерге, оның ішінде министрліктердің Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде 27.11.2023 жылы № 33681 тіркелген «Мемлекеттік қолдауға жататын жеке кәсіпкерлік субъектілері қызметін жүзеге асыратын экономика салаларын мемлекеттік қаржылық қолдаудың қағидаларын, нысандарын бекіту туралы», БҰҰДБ-ЖЭҚ «Жаңартылатын энергия көздеріне инвестициялау тәуекелдерін төмендету» және «Төмен көміртекті қалалық даму үшін салдарларды жұмсарту жөніндегі ұлттық деңгейде сәйкес келетін шаралар» туралы бірлескен бұйрығы шеңберінде жобалар бойынша субсидияларды төлеу ретінде олардың өңірлік филиалдарына жіберіледі.

Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 22-ескертпеде ашылған.

11 Болашақ кезеңдердің кірістері және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2024 жылғы 31 наурыз (аудиттелмеген)	2023 жылғы 31 желтоқсан
Қаржылық кепілдіктер бойынша болашақ кезеңдердің кірістері	54,711,775	44,555,056
Қаржылық кепілдіктер (кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв)	21,810,969	23,838,692
Болашақ кезеңдердің кірістері мен кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв жиынтығы	76,522,744	68,393,748

«Даму» Қорының кепілдіктері – кепілдік беру шарттарынан туындайтын кепілдік сомасы шегінде жеке кәсіпкерлік субъектілерінің қарыз шарты бойынша негізгі борыштың бір бөлігін төлеу жөніндегі міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету үшін Қокелесі кепілдік беру бағдарламаларын іске асыру шеңберінде кепілдік сомасы шегінде кепілдік шарттарынан туындайтын екінші деңгейдегі банктермен/микроқаржы ұйымдарымен/лизингтік компаниялармен кредиттік шарт/қаржылық лизинг шарты бойынша: Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 11 желтоқсандағы № 820 қаулысымен бекітілген Басым жобаларды кредиттеу және қаржылық лизингке беру тетігі, Қор Басқармасының 2018 жылғы 22 қаңтардағы № 05/2018 хаттамасымен бекітілген «Даму-Оптим» кепілдік бағдарламасы, және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 13.11.2018 ж. № 746 қаулысымен бекітілген «Еңбек» Нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017-2021 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 27.11.2023 жылғы № 728 қаулысымен бекітілген Кәсіпкерлікті дамытудың 2021-2025 жылдарға арналған ұлттық жобасы, Нормативтік құқықтық кесімдерді мемлекеттік тіркеудің тізілімінде 2023 жылғы 27 қарашада № 33681 болып тіркелген «Мемлекеттік қолдауға жататын жеке кәсіпкерлік субъектілері жұмыс істейтін экономиканың салаларын, мемлекеттік қаржылық қолдаудың қағидаларын, нысандарын бекіту туралы» бірлескен бұйрығы.

Мемлекеттік бағдарламалар шеңберінде «Даму» қоры шығарған кепілдіктердің құнын бағдарлама әкімшісі/жергілікті атқарушы орган төлейді, бұл ретте шығарылған кепілдіктердің құнынан алынған қаражатты «Даму» қоры кейінге қалдырылған кіріс ретінде ескереді және шығарылған кепілдіктің мерзімі ішінде ай сайын амортизацияланады.

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша болашақ кезеңдер кірістерінің және резервтің әділ құны туралы ақпарат 21-ескертпеде келтірілген. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 22-ескертпеде келтірілген.

12 Өзге де міндеттемелер

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2024 жылғы 31 наурыз (аудиттелмеген)	2023 жылғы 31 желтоқсан
Кредиторлық берешек	333,330	158,550
Қаржылық жалдау	708,152	3,083
Есептелген міндеттемелер және өзге де кредиторлар	131,928	132,539
Өзге міндеттемелер құрамындағы қаржылық міндеттемелер жиынтығы	1,173,410	294,172
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша резервтер	175,981	183,463
Қызметкерлерге сыйақыға есептелген шығындар	6,216	194,739
Алынған аванстар	72,477	66,473
Табыс салығын қоспағанда, төлеуге салынатын салықтар	233,357	150,651
Өзгелер	524	367
Өзге міндеттемелер жиынтығы	1,661,965	889,865

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ**2024 жылғы 1-тоқсандағы қысқартылған аралық қаржылық есептілікке ескертпелер**

Жоғарыда көрсетілген барлық міндеттемелер есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 ай ішінде өтелетін болады. Өзге де қаржылық міндеттемелердің әділ құны туралы ақпарат 21-ескертпеде келтірілген. Байланысты тараптармен операциялар бойынша ақпарат 22-ескертпеде келтірілген.

13 Акционерлік капитал

<i>Мың қазақстандық теңгемен, акциялардың санын қоспағанда</i>	Айналыстағы акциялардың саны (мың)	Жай акциялар	Жиыны
2023 жылғы 1 қаңтарға	27,762	102,920,273	102,920,273
Шығарылған жаңа акциялар	0	0	0
2023 жылғы 31 наурызға	27,762	102,920,273	102,920,273
2023 жылғы 31 желтоқсанға	27,762	102,920,273	102,920,273
2024 жылғы 31 наурызға	27,762	102,920,273	102,920,273

14 Бір жай акцияға таза активтер.

Қазақстан қор биржасының Листингтік қағидаларына сәйкес Қор көрсетілген Қағидаларға сәйкес есептелген бір жай акцияға таза активтер туралы ақпаратты жария етті:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2024 жылғы 31 наурыз (аудиттелмеген)	2023 жылғы 31 желтоқсан
Активтер	524,387,833	422,135,502
Материалдық емес активтер	241,619	264,471
Міндеттемелер	311,129,144	221,563,293
Артықшылықты акциялардың жарғылық капиталы	0	0
Жай акциялар үшін таза активтер	213,017,070	200,307,738
Жай акциялардың жалпы саны	27 762 244	27,762,244
Жай акцияның теңгерімдік құны (теңге)	7 672,91	7 215,11

2024 жылғы 31 наурыздағы жағдай бойынша таза активтер бір жай акцияға Қор үшінші тараптарға сата алмайтын материалдық емес активтердің теңгерімдік құнының шамасына азайтылған меншікті капиталдың сомасын айналыстағы акциялардың жалпы санына - 27,762,244 (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 27,762,244 акция) - 213,017,070 (2023 жылғы 31 желтоқсанда: 200,307,738 мың теңге) мың теңге мөлшерінде бөлу жолымен айқындалды.

15 Акцияға түсетін пайда

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Аяқталған үш ай	
	2024 жылғы 31 наурыз (аудиттелмеген)	2023 жылғы 31 желтоқсан (аудиттелмеген)
Жай акциялар иесіне тиесілі пайда	12,658,116	16,063,667
Артықшылықты акциялар иесіне тиесілі пайда,	0	0
Есепті кезеңдегі пайда	12,658,116	16,063,667
Айналыстағы жай акциялардың орташа өлшенген саны	27,762,244	27,762,244
Айналыстағы артықшылықты акциялардың орташа өлшенген саны		0
Жай акцияға базалық және бөлінген пайда, бір акцияға теңге	455,95	578,62
Артықшылықты акцияға базалық және бөлінген пайда, бір акцияға теңге	0	0

16 Пайыздық кірістер мен шығыстар

	Аяқталған үш ай	
	2024 жылғы 31 наурыз (аудиттелмеген)	2023 жылғы 31 желтоқсан (аудиттелмеген)
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>		
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген пайыздық кірістер		
Қаржы мекемелеріндегі қаражат	6,234,432	4,686,464
Ақша қаражаты және олардың баламалары	1,620,779	4,168,067
Өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	140,998	218,549
Клиенттерге берілген кредиттер мен аванстар	106,180	179,057
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	915,556	162,473
Пайыздық кірістер жиыны	9,017,945	9,414,610
Өзге де ұқсас кірістер		
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	1,673	1,720
Өзге де ұқсас кірістер жиынтығы	1,673	1,720
Пайыздық шығыстар		
Қарыз қаражаты	(1,811,249)	(1,944,129)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(29,750)	(35,625)
Қаржылық жалдау бойынша пайыздарды төлеуге арналған шығыстар	-	(4,115)
Өзгелер	(16,200)	-
Пайыздық шығыстар жиынтығы	(1,857,199)	(1,983,869)
Таза пайыздық кірістер	7,162,419	7,432,461

Қаржы мекемелеріндегі қаражат және клиенттерге қарыздар мен аванстар бойынша пайыздық кіріс нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлемелер бойынша берілген қарыздар бойынша дисконтты амортизациялаудан 1,460,904 мың теңге (2023 жылғы 31 наурызда аяқталған үш ай үшін: 944,998 мың теңге) сомасындағы пайыздық кірістерді қамтиды.

Пайыздық шығысқа нарықтағыдан төмен мөлшерлемелер бойынша алынған қарыз қаражаты бойынша дисконт амортизациясынан 1,587,788 мың теңге сомасындағы пайыздық шығыстар (2023 жылғы 31 наурызда аяқталған үш ай үшін: 1,472,066 мың теңге) кіреді.

17 Таза комиссиялық кірістер

	Аяқталған үш ай	
	2024 жылғы 31 наурыз (аудиттелмеген)	2023 жылғы 31 желтоқсан (аудиттелмеген)
<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>		
Берілген кепілдіктер	6,878,538	7,155,605
Комиссиялық кірістер жиынтығы	6,878,538	7,155,605

18 Амортизацияланған құны бойынша бағаланған қаржы активтерін тануды тоқтатудан болған шығыстарды шегергендегі кірістер

Есепті кезең ішінде Қор бұрын нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеменен кредит берілген банктерден ішінара мерзімінен бұрын өтеуді алды және осы банктерге 99,039 мың теңге сомасында қарыздарды тануды ішінара тоқтатудан түскен кірісті таныды. Қор қосымша 26,774 мың теңгеге басқа ұйымдардан қарыздар бойынша ішінара мерзімінен бұрын өтеуден түскен кірісті таныды.

2023 жыл ішінде Қор бұған дейін нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеменен кредит берілген төрт банктен ішінара мерзімінен бұрын өтеуді алды және осы банктерге 988,063 мың теңге сомасында қарыздарды тануды ішінара тоқтатудан кірісті таныды. Қор қосымша 27,063 мың теңгеге басқа ұйымдардан қарыздар бойынша ішінара мерзімінен бұрын өтеуден түскен кірісті таныды.

19 Шартты және шарттық міндеттемелер

Сот талқылаулары. Мезгіл-мезгіл ағымдағы қызмет барысында сот органдарына Қорға қатысты талап-арыздар түседі. Өзінің бағалауын, сондай-ақ ішкі кәсіби консультанттардың ұсынымдарын негізге ала отырып, Қор басшылығы олар бойынша талқылаулар Қор үшін елеулі залалдарға әкелмейді және тиісінше осы қаржылық есептіліктегі осы талқылаулар бойынша шығындарды жабуға арналған резервті қалыптастырған жоқ деп санайды.

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер. Осы құралдардың негізгі мақсаты клиенттерге қажеттілігіне қарай қаражат беруді қамтамасыз ету болып табылады. Клиент үшінші тараптар алдындағы өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда Қордың төлемдерді жүзеге асыруға қайтарып алынбайтын міндеттемелері болып табылатын кепілдіктер кредиттер сияқты кредиттік тәуекелге ұшырайды. Кредит беру жөніндегі міндеттемелер кредит нысанында кредит беру үшін басшылық бекіткен сомалардың пайдаланылмаған бөлігін қамтиды. Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелерге қатысты Қор, егер пайдаланылмаған сомалар пайдаланылуға тиіс болса, пайдаланылмаған міндеттемелердің жалпы сомасына тең сомада залал келтіру тәуекеліне ұшырауы ықтимал. Дегенмен, шығындардың ықтимал сомасы пайдаланылмаған міндеттемелердің жалпы сомасынан аз, өйткені кредиттер беру бойынша міндеттемелердің көп бөлігі клиенттердің кредитке қабілеттілігі бойынша белгілі бір талаптарды сақтауына байланысты. Қор кредиттік сипаттағы міндеттемелерді өтеуге дейін қалған мерзімді бақылайды, өйткені әдетте неғұрлым ұзақ мерзімді міндеттемелерде қысқа мерзімді міндеттемелерге қарағанда кредиттік тәуекелдің неғұрлым жоғары деңгейі болады.

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2024 жылғы 31 наурыз (аудиттелмеген)	2023 жылғы 31 желтоқсан
Берілген кепілдіктер	373,235,830	402,036,224
Пайдаланылмаған кредиттік желілер	5,417,000	4,962,454
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервті шегергенде	(21,810,969)	(23,838,693)
Резервті шегергендегі кредиттік сипаттағы міндеттемелердің жиынтығы	356,841,861	383,159,985

Шарт бойынша жалпы өтелмеген міндеттемелер міндетті түрде болашақта ақша қаражатының әкетілуін білдіреді, өйткені аталған міндеттемелердің көпшілігі оларды ішінара немесе толық орындамай тоқтатылуы мүмкін. Төменде кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервтің өзгерістеріне талдау берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Аяқталған үш ай	
	2024 жылғы 31 наурыз (аудиттелмеген)	2023 жылғы 31 желтоқсан (аудиттелмеген)
1 қаңтардағы баланстық құны	(23,838,693)	(34,115,028)
Пайда немесе шығын құрамында көрсетілген шығындар	1,396,798	826,646
Пайдаланылмаған резервтерді қалпына келтіру	2,332,928	2,190,991
Болашақ кезеңдердің кірістері есебінен құрылған резервтер	1,091,594	1,790,282
31 наурыздағы баланстық құны	(21,810,969)	(29,307,109)

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ**2024 жылғы 1-тоқсандағы қысқартылған аралық қаржылық есептілікке ескертпелер****20 Қаржы тәуекелдерін басқару**

Тәуекелдерді басқару Қор қызметінің негізіне жатады және Қордың операциялық қызметінің елеулі элементі болып табылады. Қор тәуекелдерді анықтаудың, мониторингілеудің, бағалаудың және бақылаудың тұрақты процесі барысында, сондай-ақ тәуекел лимиттерін және бақылаудың өзге де ішкі жүйелерін белгілеу жолымен тәуекелдерді басқаруды жүзеге асырады. Тәуекелдерді басқару процесі Қордың тұрақты пайдалылығын қолдау үшін аса маңызды болып табылады және Қордың әрбір қызметкері оның міндеттеріне байланысты тәуекелдерді басқару үшін жауапты болады. Өзіне баға тәуекелін, сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелі мен валюталық тәуекелді, сондай-ақ кредиттік тәуекел мен өтімділік тәуекелін қамтитын нарықтық тәуекел өз қызметін жүзеге асыру процесінде Қор ұшырайтын негізгі тәуекелдер болып табылады.

Қордың тәуекелдерді басқару жөніндегі қағидалары мен рәсімдері. Қордың тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаты Қор ұшырайтын тәуекелдерді айқындауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдер лимиттерін және тиісті бақылауларды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару саясаты мен рәсімдері нарықтық жағдайдың, ұсынылатын өнімдер мен көрсетілетін қызметтердің және пайда болатын үздік практиканың өзгерістерін көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралады.

Валюталық тәуекел - бұл валютаның айырбас бағамының өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе ақша қаражатының болашақ ағындарының өзгеру тәуекелі.

Валюталық тәуекел валютада көрсетілген қолда бар немесе болжанатын активтер сол валютада көрсетілген қолда бар немесе болжанатын міндеттемелердің шамасы бойынша көп немесе аз болған жағдайларда туындайды. Қордың Басқармасы валюталық тәуекелді бағалауды ескере отырып, шетел валютасында көрсетілген қаржы құралдары бөлінісінде Қордың активтері мен пассивтерінің құрылымы бойынша шешімдер қабылдайды және валюталық тәуекелдің жол берілетін мөлшерін және ашық валюталық позицияның мөлшеріне лимитті белгілейді.

2024 жылғы 31 наурыздағы жағдай бойынша валюталар бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Теңге	АҚШ доллары	Жиыны
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	213,265,730	-	213,265,730
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар	4,061,821	3,301,883	7,363,704
Қаржы мекемелеріндегі қаражат	294,793,190	81	294,793,271
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек	683,643	-	683,643
Клиенттерге берілген кредиттер мен аванстар	934,969	-	934,969
Өзге де қаржы активтері	365,554	-	365,554
Қаржы активтерінің жиыны	514,104,907	3,301,964	517,406,871
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Қарыз қаражаты	148,942,622	373,425	149,316,047
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	1,005,289	-	1,005,289
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	82,623,099	-	82,623,099
Болашақ кезеңдердің кірістері және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв	76,522,743	-	76,522,743
Өзге де қаржылық міндеттемелер	1,173,410	-	1,173,410
Қаржылық міндеттемелер жиынтығы	310,267,163	373,425	310,640,588
2024 жылғы 31 наурыздағы жағдай бойынша таза позиция	203,837,744	2,928,539	206,766,283

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ**2024 жылғы 1-тоқсандағы қысқартылған аралық қаржылық есептілікке ескертпелер****20 Қаржылық тәуекелдерді басқару (жалғасы)**

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

(мың қазақстандық теңгемен)	Теңге	АҚШ доллары	Жиыны
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ			
Ақша қаражаты және олардың баламалары	124,974,982		124,974,982
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар	2,330,097	3,362,024	5,692,121
Қаржы мекемелеріндегі қаражат	283,997,025	42,060	284,039,085
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек	136,338	-	136,338
Клиенттерге берілген кредиттер мен аванстар	1,214,754	-	1,214,754
Өзге де қаржы активтері	70,011	-	70,011
Қаржы активтерінің жиыны	412,723,207	3,404,084	416,127,291
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Қарыз қаражаты	147,892,279	379,927	148,272,206
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	1,035,039	-	1,035,039
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	2,972,435	-	2,972,435
Болашақ кезеңдердің кірістері және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв	68,393,748	-	68,393,748
Өзге де қаржылық міндеттемелер	294,172	-	294,172
Қаржылық міндеттемелер жиынтығы	220,587,673	379,927	220,967,600
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза позиция	192,135,534	3,024,157	195,159,691

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ**2024 жылғы 1-тоқсандағы қысқартылған аралық қаржылық есептілікке ескертпелер****21 Әділ құн туралы ақпаратты ашу**

Әділ құнды бағалау нәтижелері талданады және әділ құн сатысының деңгейлері бойынша былайша бөлінеді: (i) 1-деңгейге баға белгіленетін бағалар бойынша (ii) 2-деңгейге - барлық пайдаланылатын мәнді бастапқы деректер актив немесе міндеттемелер үшін тікелей немесе жанама бақыланатын болып табылатын бағалау әдістерінің көмегімен алынған (яғни, мысалы, бағалар) және (iii) бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген бағалар болып табылатын 3-деңгейдегі бағалар (яғни бақыланбайтын бастапқы деректерге негізделген). Қаржы құралдарын әділ құн сатысының санаттары бойынша бөлу үшін басшылық кәсіби пайымдарды пайдаланады. Егер әділ құнды бағалау үшін елеулі түзетулерді талап ететін бақыланатын бастапқы деректер пайдаланылса, бұл бағалау 3-деңгейге жатады. Пайдаланылатын бастапқы деректердің маңыздылығы әділ құнды бағалаудың барлық жиынтығы үшін бағаланады.

(a) Әділ құнды көп мәрте бағалау

Әділ құнды көп мәрте бағалау әрбір есепті кезеңнің соңындағы қаржылық жағдай туралы есепте басқа ҚЕХС талап ететін немесе рұқсат ететін бағаларды білдіреді. Төмендегі кестеде әділ құнды көп мәрте бағалау жататын әділ құнның иерархиясындағы деңгейлер берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	2024 жылғы 31 наурыз		2023 жылғы 31 желтоқсан	
	1-деңгей	2-деңгей	1-деңгей	2-деңгей
Ақша қаражаты және олардың баламалары				
- ҚР ҰБ ноталары				35,865
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ				
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық борыштық бағалы қағаздар				
- Қазақстандық мемлекеттік облигациялар	-	71,747	-	73,518
Өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық борыштық бағалы қағаздар				
- Қазақстандық мемлекеттік облигациялар	-	3,184,456	-	1,433,741
- «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ облигациялары	-	3,301,883	-	3,362,024
Қаржы мекемелеріндегі қаражат				
- ҚР ЕДБ облигациялары	-	595,586	-	582,700
ӘДІЛ ҚҰНЫ БОЙЫНША БІРНЕШЕ РЕТ БАҒАЛАНАТЫН АКТИВТЕР ЖИЫНТЫҒЫ	-	7,153,672	-	5,487,848

Инвестициялық бағалы қағаздардың әділ құны «Қазақстан қор биржасы» АҚ мөлшерлемелерін пайдалана отырып бағаланды. Ұқсас құралдармен сауда-саттық көлемінің болмашы болуына байланысты көрсетілген инвестициялық бағалы қағаздар 2-деңгейге айқындалған.

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
2024 жылғы 1-тоқсандағы қысқартылған аралық қаржылық есептілікке ескертпелер
21 Әділ құн туралы ақпаратты ашу (жалғасы)

(б) Әділ құн бойынша бағаланбайтын, олар үшін әділ құнды ашу ұсынылатын активтер мен міндеттемелер

(мың қазақстандық теңгемен)	2024 жылғы 31 наурыз (аудиттелмеген)			Баланстық құн
	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ				
Ақша қаражаты және олардың баламалары				
Қаржы мекемелеріндегі қаражат	22,493,116	190,772,614	-	213,265,730
- Қаржы мекемелеріне берілген кредиттер және исламдық қаржыландыру бағдарламалары шеңберінде берілген кредиттер	-	161,099,802	-	229,905,775
- Банктардағы бастапқы өтеу мерзімі үш айдан астам депозиттер	-	64,887,496	-	64,887,496
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек				
- Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек	-	-	683,643	683,643
Клиенттерге берілген кредиттер мен аванстар				
- Шағын және орта бизнес кәсіпорындарына берілген кредиттер	-	-	934,969	934,969
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар				
- Өзгелер	-	-	805,618	805,618
- Өзгелер	-	-	365,554	365,554
АМОРТИЗАЦИЯЛАНҒАН ҚҰН БОЙЫНША КӨРСЕТІЛЕТІН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІНІҢ ЖИЫНТЫҒЫ	22,493,116	416,759,912	2,789,784	510,848,785
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Қарыз қаражаты				
- «Бөйтерек» ҰБХ» АҚ	-	137,749,036	-	110,865,554
- Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі	-	373,425	-	373,425
- муниципалды органдар	-	29,747,341	-	37,577,026
- "Қазхром" трансұлттық компаниясы"	-	372,894	-	500,042
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	1,005,289	1,005,289
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер				
- Муниципалды органдар	-	-	72,852,470	72,852,470
- Банктар	-	-	9,770,629	9,770,629
Болашақ кезеңдердің кірістері және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв				
- Болашақ кезеңдердің кірістері	-	-	54,711,775	54,711,775
- Қаржылық көпілдіктер	-	-	21,810,969	21,810,969
Өзге де қаржылық міндеттемелер				
- Өзгелер	-	-	1,173,410	1,173,410
АМОРТИЗАЦИЯЛАНҒАН ҚҰН БОЙЫНША КӨРСЕТІЛЕТІН ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНТЫҒЫ	-	168,242,696	161,324,542	310,640,589

Ақша қаражаты және олардың баламалары. ҚР ҰБ-дағы өтеу мерзімі үш айдан аз ақша қаражаты 1-деңгейге, барлық басқа ақша қаражаты 2-деңгейге айқындалған. Осы қаражаттың әділ құны баланстық құнға тең.

Клиенттерге, қаржы мекемелеріне кредиттер мен аванстар және қарыз қаражаты. Әділ құн сатысының 2-деңгейінде әділ құнды бағалау дисконтталған ақша ағындары моделінің көмегімен орындалды. Белсенді нарықта баға белгіленімі жоқ тіркелген пайыздық мөлшерлемесі бар құралдардың әділ құны ұқсас кредиттік тәуекелді және ұқсас өтеу мерзімін болжайтын жаңа құралдар үшін қарыз алу нарығындағы қолданыстағы пайыздық мөлшерлемелерді қолдана отырып дисконтталған есептік болашақ ақша ағындары негізінде бағаланды.

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ

2024 жылғы 1-тоқсандағы қысқартылған аралық қаржылық есептілікке ескертпелер

21 Әділ құн туралы ақпаратты ашу (жалғасы)

Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын инвестициялық бағалы қағаздар. Әділ құнды бағалау Әділ құнның 3 сатысы деңгейінде дисконтталған ақша ағындары моделінің көмегімен орындалды. Белсенді нарықта баға белгіленімі жоқ тіркелген пайыздық мөлшерлемесі бар құралдардың әділ құны ұқсас кредиттік тәуекелді және ұқсас өтеу мерзімін болжайтын жаңа құралдар үшін қарыз алу нарығындағы қолданыстағы пайыздық мөлшерлемелерді қолдана отырып дисконтталған есептік болашақ ақша ағындары негізінде бағаланды.

(мың қазақстандық теңгеммен)	2023 жылғы 31 желтоқсан			
	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Баланстық құн
ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ				
Ақша қаражаты және олардың баламалары	23,907,543	101,031,574	-	124,939,117
Қаржы мекемелеріндегі қаражат				
- Қаржы мекемелеріне берілген кредиттер және исламдық қаржыландыру бағдарламалары шеңберінде берілген кредиттер	-	155,250,934	-	194,347,666
- Қаржы мекемелерінің борыштық бағалы қағаздары	-	582,700	29,210,860	29,793,560
- Банктердегі бастапқы өтеу мерзімі үш айдан астам депозиттер	-	59,899,947	-	59,899,947
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек				
- Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек	-	-	136,338	136,338
Клиенттерге берілген кредиттер мен аванстар				
- Шағын және орта бизнес кәсіпорындарына берілген кредиттер	-	-	1,214,754	1,214,754
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар				
- Өзгелер	-	-	822,838	822,838
- Өзгелер	-	-	70,011	70,011
АМОРТИЗАЦИЯЛАНҒАН ҚҰН БОЙЫНША КӨРСЕТІЛЕТІН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІНІҢ ЖИЫНТЫҒЫ	23,907,543	316,765,155	31,454,801	411,224,231
ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Қарыз қаражаты				
- «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ	-	56,166,656	-	109,095,786
- Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі	-	379,927	-	379,927
- Муниципалдық органдар	-	26,092,056	-	38,296,326
- "Қазхром" трансұлттық компаниясы "	-	218,538	-	500,167
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	1,035,039	1,035,039
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер				
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	-	-	210,372	210,372
- Банктер	-	-	2,762,063	2,762,063
Болашақ кезеңдердің кірістері және кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв				
- Болашақ кезеңдердің кірістері	-	-	44,555,056	44,555,056
- Қаржылық кепілдіктер	-	-	23,838,692	23,838,692
Өзге де қаржылық міндеттемелер				
- Өзгелер	-	-	294,172	294,172
АМОРТИЗАЦИЯЛАНҒАН ҚҰН БОЙЫНША КӨРСЕТІЛЕТІН ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНТЫҒЫ	-	82,857,177	72,695,394	220,967,600

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ

2024 жылғы 1-тоқсандағы қысқартылған аралық қаржылық есептілікке ескертпелер

Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер және болашақ кезеңдердің кірістері және өтеу мерзімі бір жылдан кем кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв 3-деңгейге айқындалған. Осы қаражаттың әділ құны баланстық құнға тең.

22 Байланысты тараптармен жасалатын операциялар

Тараптар, егер олар жалпы бақылауда болса немесе олардың біреуінің екіншісін бақылауға мүмкіндігі болса немесе екінші тарап қаржылық және операциялық шешімдер қабылдаған кезде елеулі ықпал етуі мүмкін болса, байланысты болып есептеледі. Барлық байланысты тараптармен өзара қарым-қатынастарды қарау кезінде олардың тек заңдық нысаны ғана емес, осындай өзара қарым-қатынастардың экономикалық мазмұны назарға алынады.

Төменде 2024 жылғы 31 наурыздағы байланысты тараптармен операциялар бойынша қалдықтар көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Жалғыз Акционер	Жалпы бақылаудағы компаниялар	Өзге де байланысты тараптар
Ақша қаражаты және олардың баламалары	-	606,215	22,687,706
Банктердегі қаражат	-	56,711,890	6,656,631
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық борыштық бағалы қағаздар	-	-	71,747
Өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық борыштық бағалы қағаздар	-	-	6,486,339
Пайдаға салынатын салық бойынша ағымдағы міндеттемелерді алдын ала төлеу	-	-	2,539,318
Кейінге қалдырылған салық активі	-	-	582,713
Өзге де қаржы активтері	-	39,363	-
Өзге де активтер	-	-	-
Қарыз қаражаты (шарттық пайыздық мөлшерлеме)	110,865,554	-	38,450,493
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	-	-	6,609,328
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	-	188,692	-
Өзге де қаржылық міндеттемелер	-	-	12,598,851

Төменде 2024 жылғы 31 наурызда аяқталған үш айдағы байланысты тараптармен операциялар бойынша кірістер мен шығыстардың баптары төменде берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Жалғыз Акционер	Жалпы бақылаудағы компаниялар	Өзге де байланысты тараптар
Пайыздық кірістер	-	1,542,385	559,242
Пайыздық шығыстар	(1,807,268)	(4,322)	(3,982)
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды қайта бағалаудан кірістерді шегергендегі шығыстар	-	-	3,091
Шетел валютасымен операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер/(кірістерді шегергендегі шығыстар)	-	-	(50,929)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін тануды тоқтатудан түскен таза кірістер	-	-	-
Құнсыздануға арналған резерв	-	8,477	(6,362)
Әкімшілік және басқа операциялық шығыстар	-	(16,376)	(27,375)

2024 жылғы 31 наурызда аяқталған үш ай ішінде байланысты тараптардан алынған және Қор өтеген қарыз қаражатының жиынтық сомасы төменде берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Жалғыз Акционер	Жалпы бақылаудағы компаниялар	Өзге де байланысты тараптар
Кезең ішінде байланысты тараптардан алынған қарыз қаражатының сомасы	-	-	325,000
Кезең ішінде Қор өтеген қарыз қаражатының сомасы	(37,500)	-	(1,048,156)

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ

2024 жылғы 1-тоқсандағы қысқартылған аралық қаржылық есептілікке ескертпелер

22 Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

Төменде байланысты тараптармен жасалатын операциялар бойынша 2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдықтар көрсетілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Жалғыз Акционер	Жалпы бақылаудағы компаниялар	Өзге де байланысты тараптар
Ақша қаражаты және олардың баламалары	-	482,450	79,533,659
Банктердегі қаражат	-	55,967,079	7,035,462
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек	-	-	136,338
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық борыштық бағалы қағаздар	-	-	73,518
Өзге де жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық борыштық бағалы қағаздар	-	-	4,795,765
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық борыштық бағалы қағаздар	-	-	822,838
Пайдаға салынатын салық бойынша ағымдағы міндеттемелерді алдын ала төлеу	-	-	2,075,574
Кейінге қалдырылған салық активі	-	-	582,713
Өзге де қаржы активтері	-	40,449	-
Өзге де активтер	-	298	171,692
Қарыз қаражаты	109,095,786	-	39,176,420
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	-	-	249,480
Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі	-	-	1,835,530
Өзге де қаржылық міндеттемелер	-	1,047	-
Өзге де міндеттемелер	-	-	170,807

Төменде 2023 жылғы 31 наурызда аяқталған үш айдағы байланысты тараптармен операциялар бойынша кірістер мен шығыстардың баптары төменде берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Жалғыз Акционер	Жалпы бақылаудағы компаниялар	Өзге де байланысты тараптар
Пайыздық кірістер	-	1,277,912	262,208
Пайыздық шығыстар	(1,676,567)	(1,141)	(267,562)
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды қайта бағалаудан кірістерді шегергендегі шығыстар	-	-	1,460
Шетел валютасымен операциялар бойынша шығыстарды шегергендегі кірістер/(кірістерді шегергендегі шығыстар)	-	-	(67,526)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін тануды тоқтатудан болған таза шығыстар	-	346,554	-
Құнсыздануға арналған резерв	-	(398,478)	13,399
Әкімшілік және басқа операциялық шығыстар	-	(10,020)	(39,105)

2023 жылғы 31 наурызда аяқталған үш ай ішінде байланысты тараптардан алынған және Қор өтеген қарыз қаражатының жиынтық сомасы төменде берілген:

<i>(мың қазақстандық теңгемен)</i>	Жалғыз Акционер	Жалпы бақылаудағы компаниялар	Өзге де байланысты тараптар
Кезең ішінде байланысты тараптардан алынған қарыз қаражатының сомасы	-	-	500,000
Кезең ішінде Қор өтеген қарыз қаражатының сомасы	(37,500)	-	(1,269,103)

Қамтамасыз етудің байланысты тараптармен операциялар. Байланысты тараптармен баланстар кредиттік құнсызданған болмайды.

23 Есепті кезең аяқталғаннан кейінгі оқиғалар

Есеп беру күнінен кейін ешқандай маңызды оқиға болған жоқ.